

Leonardo DiCaprio a jeho trochu iná Amerika

Pokiaľ sa zaujímate o problémy životného prostredia a obľúbili ste si amerického herca Leonarda DiCapria, určite si nenechajte ujsť jeho film Jedenásta hodina. Ako všetky filmy, ani tento sa nevyhol rôzne zafarbenej kritike. Niektorí recenzenti ho priamo obvinili z politickej predpojatosti, iní ho označili za reklamný šot na nejaký ďalší, zatiaľ nenakrútený film, ktorý sa nehodí na bežné premietanie vo veľkých kinách, a zaujať teda môže akurát tak žiakov základných škôl počas koncoročnej exkurzie. Podľa najostrejších kritikov je tento film len nudnou prehliadkou „hovoriacich hláv“, čiže varujúcich vyjadrení významných politikov a vedcov, ktoré sú umne doplnované emotívnymi zábermi našej ešte stále krásnej, ale aj čoraz viac spotrebúvanej a poškodzovanej planéty. Veľmi ich takisto znepokojilo, že drží tvorcovia filmu sa neunúvali ku každej „hovoriacej hlave“ priradiť menovku (čítaj „cenovku“), aj keď na internete (<http://wip.warnerbros.com/11thhour/>) sa môžete oboznámiť so všetkými vo filme účinkujúcimi osobnosťami.

Ich oponenti boli o niečo vnímavejší, keď upozornili, že tvorcovia filmu sa tentoraz viac sústredili na maximálny účinok ich obrazovo-zvukovej výpovede, ktorý by zrejme utrpel takouto prehnanou a nemiestnou „katalogizáciou“, najmä ak vezmeme do úvahy, že aj pri tak veľkom počte vypovedajúcich osobností je 95 minút filmu len zlomkom všetkého, čo bolo pri jeho príprave nakrútené – veď ako podotýka Leila Conners Petersenová, ktorá spolu so svojou sestrou Nadiou Connersovou film režírovala, najprv nakrútili asi 150 hodín rozhovorov so 71 osobnosťami, ktoré zostrihali na 17, aby sa nakoniec po dlhom zvažovaní uspokojili s 95-minútovým rozprávaním už „len“ 54 vybraných politikov a vedcov. Podľa tzv. kladných recenzentov teda film napriek všetkej svojej tematickej rozvláčnosti veľmi vhodne ukazuje, ako a prečo sme sa dostali do situácie, v ktorej začíname strácať kontrolu nad nezamýšľanými dôsledkami vlastného správania, pretože nedokážeme chrániť naše vlastné životné prostredie.

V súlade s týmto zámerom je aj kompozícia filmu, ktorý sa začína opisom súčasného katastrofického

stavu našej planéty, pokračuje identifikovaním vinníka, ktorým je dynamicky sa rozvíjajúca priemyselná (a kapitalistická) spoločnosť, najvýraznejšie reprezentovaná tzv. nadnárodnými korporáciami, a završuje vymedzením optimálnych čiastkových krokov alebo riešení, ktoré by nám mali pomôcť vyhnúť sa totálnej a definitívnej katastrofe. Stačí len, aby sme si zvolili tých správnych, t. j. environmentálne orientovaných politikov, začali používať autá na hybridný pohon, solárne panely a iné, už dnes dostupné zdroje obnoviteľnej energie, a všetko sa akoby šibnutím čarovného prútika znova obráti v náš prospech. Ibaže nie všetky osobnosti vystupujúce vo filme sa bezvýhradne stotožňujú s takýmto predsa len trochu príliš optimistickým a „prvoplánovým“ stanoviskom. Okrem trochu už „ošúchaných“ mediálnych hviezd typu Michaila Gorbačova a Stephena Hawkinga totiž vo filme vystupujú aj osobnosti, ktoré sú známe skôr zatajeným príslušníkom „undergroundovej“ environmentálnej kultúry.

Nemám na mysli len Wangari Maathaiovú, držiteľku Nobelovej ceny za mier za rok 2004, ktorá počas svojej práce v keňskom hnutí *Zelený pás* veľmi šikovne skĺbila výsádzanie stromov (a obnovu krajiny) s nevteravou antikoncepciou kampaňou, či známeho klimatológa Stephena Schneidera, ktorý už v roku 1998 znepokojil mnohých slovenských čitateľov svojou knihou *Laboratórium Zem*, ale aj Davida Suzukiho, originálneho tvorca a veľmi šarmantného komentátora viacerých dokumentárnych filmov odvysielaných televíziou stanicou Spektrum, a najmä Paula Hawkena, spoluautora nedávno vydané knihy *Prírodný kapitalizmus*, ktorý bol spolu s A. Lovinsom a L. Hunter Lovinsonovou taký „zlý“, že navrhli úplne zrušiť dane z príjmu a namiesto toho zdaňovať spotrebiteľov fosílnych palív, a Hermana Dalyho, ktorý vo svojej knihe *Beyond Growth* už v roku 1996 dokázal, že na časopriestorovo a zdrojovo limitovanej planéte sa *trvalo udržateľný (alebo dlhodobý) hospodársky rast jednoducho realizovať nedá*.

Práve spoluúčasť takýchto osobností na DiCapriovom filme je podľa mňa zárukou toho, že tento *nečakane vnímavý* americký herec (a v tomto

Uvidíte na Envirofilme 2008

11 hodina (USA), originálny názov: The 11th Hour, scenár a réžia: Leila Conners Petersenová, Nadia Connersová, hudba: Jean-Pascal Beintus, Eric Avery, hrajú: Leonardo DiCaprio, Stephen Hawking, Michail Gorbačov, Paul Hawken a ďalší.

Film 11. hodina (pozn. red.: presnejšie – O päť minút dvanásť), s podtitulom „Zmeňte najmenejšiu hodinu ľudstva na tú najpozoruhodnejšiu“, sa dotýka toho zlomového bodu, v ktorom ešte stále máme šancu zmeniť smerovanie našej planéty. Film skúma, ako sa ľudstvo do tohto bodu dostalo – ako svojim životným štýlom ovplyvňuje fungovanie planéty Zem a čo môžeme urobiť, aby sme smer, ktorým sa uberá, mohli zvrátiť. Filmárom poskytli rozhovory uznávaní svetoví odborníci i známe osobnosti. Uvidíme v ňom bývalého najvyššieho predstaviteľa ZSSR Michaila Gorbačova, slávneho vedca Stephena Hawkinga, bývalého riaditeľa CIA R. Jamesa Woolseyho, odborníkov na trvalo udržateľný rozvoj Williama McDonoucha a Brucea Mau a viac ako 50 ďalších popredných vedcov, mysliteľov a politikov, ktorí nám sprostredkujú šokujúce fakty a budú diskutovať o najpálčivejších otázkach našej planéty...

Pridanou hodnotou k filmu *11. hodina* je jeho internetová stránka (<http://wip.warnerbros.com/11thhour/>), ktorá interaktívnym spôsobom oboznamuje s tematickými oblasťami filmu podľa vybraných zložiek životného prostredia vrátane rizikových faktorov. Okrem sumy environmentálnych faktov k danej téme ponúka riešenia, vyzýva k akcii, predstavuje jednotlivých expertov, ktorí vo filme vystupujú. Autori tak ponúkajú možnosť prehliť si získané poznatky pri sledovaní filmu určite inšpiratívnym spôsobom. (red.)